1913

משה שרתק 2086 [illegible]

היתרונות והמגרעות של התרבויות המערבית והמזרחית.

מזרח ומערב – אלה הם מושגים גיאוגרפיים. ואולם, בגבולם הגיאוגרפים האלה התבלטו בתולדות התרבות הכללית ניגוד עצום בין שתי תרבויות שונות, בין שני עולמות רוחניים – נבדלים אחד משני חלקי תבל. נושא התרבות המזרחית הוא, בעיקר, עם ישראל. נושאי התרבות המערבית הם עמי יון ורומא, שתרבותם היתה ליסוד מוסד לכל הקדמונים והבינים הרוחניים של האירופה הנוצרית שבזמננו. שתי התרבויות האלה יצרו את התרבות העולמית וכל אחת מהן נטלה ~~בה~~ חלק גדול וחשוב בבנינה.

היהדות נתנה לעולם את הדת ותורת המוסר; את יון הכניס לעולם התרבות האנושית את הפילוסופיה והאמנות, תורת המחשבה והיופי; רומא – את סדרי הממשלה וחוקי החברה.

היתרון הגדול, שיש ליהדות על אחותה היונית ועל התרבות המערבית בכלל, הוא בעקרוניות שבה, בגדלות הרוח ושגב הרעיונות. היהדות יצרה ופעלה בתוך עולם הרוח ואולם באותו זמן כל יצירותיה אינן מפשטות, אינן יצירות לשמן, כמו יצירותיהן של האומות העם והאנושיות כולה, להרמת הנפש ומדות המוסר; היצירה של עם ישראל, התנ"ך, הוא כה גדולה כה גדולה, עד שנעשתה היא למולדת מקורת הנפש של כל העמים בכל הדורות ונחשבה להם לקדושה. חוקי המוסר שבספר נעשו הם יסוד מוסר האנושיות, הנביאים שדבריהם נאמרו בספר גם הם חזיון נהדר ונשגב שאין דוגמתו בכל דברי של כל ימי התבל. הרעיונות של נביאי רוח אלה עולים עד לגבה הרום נגוד שכלה דמיון האדם להגיע אליהם. האידיאלים של הנביאים הם כה נשגבים עד שרק לנושאי השאיפות הכי גבוהות של אושר האומות. ואמנם כל זה אינו מופיע בסדר, בפרוזה, אינו נושא תחת מסגרת היופי החיצוני, אינו מהודר ומלוטש. הדברים האלה מתפרצים בחום ובהתלהבות, כלשון חוצבת להבות ואולם בעולם מעשות לפעמים עולה עליו. הנה היסוד שהיהדות אינה יודעת הדרגה והתפתחות אטית. עוד בשחר ילדותו הגיע עם ישראל לגבה כזה ביצוריו הרוחניים שאולי לא הגיע שום עם בעולם, לגבה שאולי לא הגיע יותר גם עם ישראל עצמו, כי נתן מה שבו בנעוריו ובנה את בנינו על היסוד הזה.

ב | J45

הגמנסיה העברית "הרצליה" (תל-אביב) ([illegible])

חבורה של תלמיד מחזור א' בגמנסיה תרע"ג